

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/146/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2614209410
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2614209410.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a sudkýň: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci navrhovateľa: nesvojprávny L. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov U., P. XXXX/XX, U., zastúpený súdom ustanovenou opatrovníčkou: R. V., nar. XX.XX.XXXX, VI. S. XX/A, O., v konaní o návrhu navrhovateľa na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 7Ps/9/2014-169 zo dňa 27. apríla 2017, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd mení napadnutý rozsudok tak, že jeho výrok znie:

„Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20Ps/3/2011-52 zo dňa 05.11.2012 a to v časti rozsahu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony L. I., nar. XX.XX.XXXX tak, že navrhovateľ L. I. je spôsobilý disponovať s finančnými prostriedkami v sume 15,- Eur týždenne, v ostatnej časti návrh navrhovateľa zamietá“.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20Ps/3/2011-52 zo dňa 05.11.2012, čiastočne, a to v časti rozsahu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony L. I., nar. XX.XX.XXXX tak, že navrhovateľ L. I. je spôsobilý disponovať len s finančnými prostriedkami v sume 15,- Eur týždenne. Rozhodol, že trovy konania znáša štát a žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil s použitím § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 233 ods. 2, § 249 ods. 1, § 240 Civilného mimosporového poriadku a vecne argumentoval tým, že dňa 03.11.2014 bol súdu doručený návrh nesvojprávneho navrhovateľa L. I. na vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Svoj návrh odôvodnil tým, že spôsobilosti na právne úkony bol pozbavený rozsudkom Okresného súdu v Trnave zo dňa 05.11.2012, č.k. 20Ps/3/2011-52, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.11.2012. Po kontakte s Kanceláriou verejného ochrancu práv v Bratislave zistil, že Okresný súd v Trnave postúpil jeho opatrovanecký spis, z dôvodu miestnej príslušnosti, Okresnému súdu Senica a bola mu pridelená sp. zn. 5Ps/5/2013. Ďalej argumentoval tým, že verejný ochranca práv mu tiež oznámil, že po uplynutí dvoch rokov od nadobudnutia právoplatnosti súdneho rozhodnutia, čo nastane dňa 20.11.2014, môže požiadať o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, a preto tak urobil. Navrhovateľ žiadal, aby bolo vykonané všetko potrebné k zadostúčeniu spravodlivosti.

2. Opatrovníčka nesvojprávneho navrhovateľa nesúhlasila s vrátením mu spôsobilosti na právne úkony s odôvodnením, že argumentovanie navrhovateľa nie je pravdivé a navrhovateľ súd len zavádza. Súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 06.10.2015, č.k. 7Ps/9/2014-104 tak, že vrátil navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony celkom s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. O trovách rozhodol výrokmi: Trovy konania znáša štát. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie opatrovníčky navrhovateľa, R. V., odvolací súd vyššie citovaný rozsudok OS Senica uznesením č.k. 23CoP/18/2016-123 zo dňa 23.06.2016 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3. Súd doplnil dokazovanie v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu, a to správou MUDr. G. W. Psychiatrická ambulancia Senica o aktuálnom zdravotnom stave navrhovateľa, prepúšťacou správou Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela Pezinok, vyjadrením Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela Pezinok zo dňa 25.08.2016, dennými záznamami a hodnotením starostlivosti DSS Senica od 31.03.2016 do 06.04.2017, doplnkom znaleckého posudku znalkyne MUDr. Júlie Halmovej č. 22/2015 zo dňa 17.03.2017 a jej osobným vylúčením dňa 27.04.2014.

4. Z vykonaného doplneného dokazovania a zisteného stavu veci vyvodil súd ten právny záver, že postupom času nie je už možné návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovieť. Navrhovateľ totiž nevyužiť príležitosť danú mu súdom a odporúčanú mu opakovane lekármi, t.j. nutnosť dodržiavania abstinencie od alkoholu a užívanie predpísaných liekov. V súčasnosti navrhovateľ už nie je nielen ochotný ale aj schopný alkoholické nápoje prestať užívať, čo mal súd preukázané doplnením znaleckého posudku MUDr. Júlie Halmovej. U navrhovateľa tak došlo aktuálne k viditeľnému zhoršeniu a nie zlepšeniu zdravotného stavu od roku 2015, kedy bol naposledy znalecky vyšetrený. Navrhovateľ v súčasnej dobe trpí duševnou poruchou trvalého charakteru, a to závislosťou od alkoholu v terminálnom štádiu s organickou poruchou osobnosti. V dôsledku pokračujúceho užívania alkoholu od posledného znaleckého skúmania zo dňa 08.06.2015 sa jeho zdravotný stav zhoršil v takom rozsahu, že nie je podľa znalkyne vôbec schopný zabezpečovať svoje záležitosti v plnom rozsahu ako aj nakladať so svojimi finančnými prostriedkami v plnom rozsahu. Vzhľadom na poruchu osobnosti organického pôvodu už nie je možné z hľadiska prognózy očakávať zlepšenie jeho zdravotného stavu. Z uvedeného súdu vyplynulo, že navrhovateľ je preukázané odkázaný na pomoc inej osoby, respektíve je odkázaný na pobyt v ústave, inak by jeho samopoškodzovanie nekontrolovaným požívaním alkoholu mohlo skončiť fatálne. Závery znalkyne sú podporené aj zisteniami ošetrojúcej psychiatricky MUDr. G. W., psychiatrická ambulancia Senica a tiež zisteniami Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela Pezinok, kde bol navrhovateľ opakovane hospitalizovaný na Gerontopsychiatrickej klinike SZU od 12.02.2016 do 31.03.2016 pre poruchy v správaní v DSS pri nadužívaní alkoholu. Po viac ako 1-mesačnom preliečení bol navrhovateľ v zlepšenom stave síce prepustený do prostredia sociálneho zariadenia, avšak s odporúčaním pokračovať v liečbe ambulantnou formou. Abstinencia sa u navrhovateľa nedá dosiahnuť podľa ošetrojúcich lekárov kliniky navrhovateľom samotným, ale len režimovými opatreniami a zvýšením dohľadu nad užívaním predpísanej medikácie. To, že navrhovateľ pod vplyvom alkoholu si škodí nielen sebe, ale nepraktikuje ani základné zásady sociálnej slušnosti mal súd preukázané tiež záznamami a hodnotením starostlivosti DSS Senica, z ktorých vyplýva, že užívanie liekov pod vplyvom alkoholu nedodržiava a na službukonajúce sestry je nepríjemný až verbálne agresívny. Súd už v predchádzajúcom rozhodnutí konštatoval, že ďalší zdravotný stav navrhovateľa bude závisieť od jeho rozhodnutia, pretože ak by alkohol požíval nadmieru aj v budúcnosti, jeho zdravie by sa mu zhoršilo. Navrhovateľ sa rozhodol tak, že v požívaní alkoholu pokračoval, čo ho reálne aktuálne priviedlo k zhoršeniu zdravia, prejavujúceho sa v súčasnosti okrem iného tiež trasom končatín, ktorý v minulosti zaznamenaný nebol. Pretože medzičasom nadobudol od 01.07.2016 účinnosť nový Civilný mimosporový poriadok, ktorý nepripúšťa úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, tak súd čiastočne zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20Ps/3/2011-52 zo dňa 05.11.2012, a to v časti rozsahu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa tak, že navrhovateľ je spôsobilý disponovať len s finančnými prostriedkami v sume 15,- Eur týždenne. K takému rozhodnutiu súd viedla úvaha, že sumu 15,- Eur týždenne navrhovateľ dostáva už teraz len pre vlastnú potrebu a bolo preukázané, že tieto peniaze použije výlučne na kúpu alkoholu, keďže všetky ostatné potreby má zabezpečené. Nie je žiaduce a nebolo by v prospech zdravia navrhovateľa, aby sa týždenná dávka alkoholu požitá navrhovateľom zvyšovala. Ak navrhovateľ už nie je schopný ani ochotný šetriť svoje zdravie sám, je potrebné, ba nevyhnutné, aby tak robili inštitúcie.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 251 CMP, keď trovy dôkazov platí štát.

6. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ so stručným poukazom na to, že sa odvoláva proti rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na dôkazové fakty, ktoré pochádzajú zo zdravotnej dokumentácie, ktorá je klamlivá a neskutočná a súdna znalkyňa sa jej pridržala. Zároveň požiadala o pridelenie obhajcu ex offio.

7. Súd prvej inštancie vyzval navrhovateľa, aby v lehote 10 dní odstránil vady odvolania doručeného súdu s tým, že uvedie čoho sa domáha, teda odvolací návrh, ako navrhuje, aby odvolací súd rozhodol, na ktorú výzvu navrhovateľ doručil súdu žiadosť o udelenie obhajcu ex offo adresovanú v zmysle poučenia súdu prvej inštancie Centrum právnej pomoci - Kancelária Bratislava, Námestie slobody 12.

8. Podľa obsahu odvolania, teda navrhovateľ nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie bez uvedenia konkrétnych odvolacích dôvodov.

9. Aj odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a ustanovení zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku účinného od 01.07.2016, pričom podľa ustanovenia § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak (tzv. vzťah subsidiarity).

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 C.m.p.), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 C.s.p., § 68 C.m.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, v dôsledku čoho je namieste rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny s použitím § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť.

11. Podľa uznesenia Ústavného súdu SR zo 7. októbra 2010, sp. zn. IV. ÚS 371/2010, vzhľadom na účel sledovaný týmto konaním (obmedzenie alebo pozbavenie spôsobilosti na právne úkony osoby, ktorá na základe objektívnych zistení príslušného súdu nedokáže ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky, pozn.) sa musí v rámci neho príslušný súd zamerať predovšetkým na zistenie duševného stavu osoby, ktorej sa konanie bezprostredne týka, t.j. či ide o osobu, ktorá je skutočne postihnutá duševnou poruchou a či táto porucha dosahuje intenzitu predpokladanú príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka (§ 10 ods. 1 a 2). Ide tu o otázku skutkovú, pri riešení ktorej musí súd spolupracovať so znalcami - lekármi, resp. s príslušnými zdravotníckymi zariadeniami. Ďalším predpokladom rozhodnutia súdu v tomto konaní je zistenie, či osoba postihnutá duševnou chorobou je, alebo nie je schopná z tohto dôvodu si sama obstarávať svoje veci. Pri riešení tejto otázky súd vychádza zo skutkových zistení urobených na základe posudku znalcov - lekárov v spojení s ostatnými výsledkami dokazovania. Rozhodnutím súdu o pozbavení alebo obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia mení právne postavenie fyzickej osoby v tom zmysle, že nie je naďalej celkom alebo sčasti spôsobilá svojimi právnymi úkonmi nadobúdať práva a povinnosti. Také rozhodnutie súd nemôže vydať so spätnou účinnosťou. Ak nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti, zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti, súd konanie zastaví.

12. K inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony treba zdôrazniť, že jeho zákonná úprava a doterajšia prax súdov je determinovaná ústavným a medzinárodnoprávnym rozmerom, ktorý je pre rozhodovaciu činnosť všeobecných (vnútroštátnych) súdov podstatným, keďže pri interpretácii ustanovenia § 10 OZ je vždy potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer zbavovania alebo obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby (človeka). V medziach ústavného významu práv človeka pri ich zbavení alebo obmedzení sa ex constitutione primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Nie je prípustné, aby v týchto prípadoch došlo k preferovaniu verejného záujmu a záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby. K zbaveniu alebo obmedzeniu človeka v spôsobilosti na právne úkony možno pristúpiť až vtedy, ak sa vyčerpali všetky - menej represívne prostriedky, opatrenia (napr. trestného, priestupkového či administratívneho práva) alebo ak sa už iné obmedzenia nedajú použiť (resp. sa stali neúčinnými). Z uvedeného potom vyplýva, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, ak je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiadny dopad na postihnutú osobu. Tieto skutočnosti je povinný skúmať súd ex offo, teda aj

vtedy, ak to účastník konania nenavrhne. Uvedené platí o to viac, ak sa dotknutá osoba bráni tvrdením, že tu nie sú dôvody pre obmedzenie jej spôsobilosti (resp. tu existuje riziko, že ide o situáciu, za ktorej by mohol byť každý obmedzený v spôsobilosti na právne úkony). Inak povedané, dôvod pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony obstojí vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony. Samotné zistenie takéhoto dôvodu na obmedzenie spôsobilosti nestačí. Ďalším predpokladom je preukázanie skutočností, že zistený dôvod vylučuje schopnosť človeka uskutočňovať konkrétne právne úkony. Zodpovedať túto otázku iba na základe znaleckého posudku spravidla nebude možné bez toho, aby súd zároveň nevykonal aj ďalšie (navrhované, resp. ex offa) dokazovanie a toto náležite aj vyhodnotil. Pri jej riešení teda súd vychádza zo skutkových zistení nielen na základe posudku znalca, ale tiež v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania. Súd preto v konaní o spôsobilosti na právne úkony musí vykonať aj iné dôkazy (a to najmä vylučenie postihovaného človeka) a dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho mnohovrstevných sociálnych a právnych interakcií (vzťah medzi postihovanou osobou a inými osobami v spoločnosti, osobitne vo vzťahu k osobe, ktorá iniciuje konanie o spôsobilosti na právne úkony), majetkových, rodinných a pod. Potrebné je posudzovať schopnosť uskutočňovať právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom existuje. Iba súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Konaním o spôsobilosti na právne úkony možno výrazne a závažným spôsobom zasiahnuť do prirodzených práv človeka, v demokratickej spoločnosti sú preto kladené zvýšené požiadavky na súdy, aby starostlivo, zodpovedne, precízne a spravodlivo chránili hodnoty, aké reprezentujú podstatu ľudskej bytosti - jej slobodu. Výkon súdnej činnosti sa musí vyvarovať takým interpretačným a aplikačným postupom, následkom ktorých by mohlo dôjsť k neodôvodnenému (svojoľnému) obmedzeniu či dokonca k popretiu uvedených práv človeka. Tejto kvalitatívnej požiadavke sa musí podriaďovať celé súdne konanie o spôsobilosti k právnym úkonom

13. Z výpovedí navrhovateľa vyplýva, že návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony si písal sám a návrh sám aj podpísal. Cíti sa byť oklamaný, ukrivdený a okradnutý opatrovníčkou p. V.. Svoje tvrdenia vysvetľoval tým, že v O. mal byť, p. V., ktorá bola pre neho cudzou osobou, s ním nadviazala známosť a on neskôr kúpnopredajnou zmluvou previedol vlastníctvo k bytu na dcéru opatrovníčky. Tvrdil, že za predaj bytu žiadne peniaze nedostal. V byte mal právo doživotného bývania a užívania. V súčasnosti už ani v občianskom preukaze nemá uvedenú adresu trvalého bydliska v O., ale v U., na adrese domova sociálnych služieb. Tvrdil, že všetko toto zariadila opatrovníčka, on však opatrovníka nepotrebuje, pretože sa o seba dokáže postarať sám. Priznáva požívanie alkoholických nápojov čo podľa neho nie je trestné a ak by každý, kto na Slovensku pije, mal byť pozbavený spôsobilosti na právne úkony, bola by pozbavená spôsobilosti na právne úkony prevažná časť národa. Navrhovateľ následne uvádzal, že od posledného rozhodovania súdu sa u neho nič nezmenilo, stále nevie, prečo bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, pripustil, že to mohlo byť kvôli alkoholu. Tiež uviedol, že peniaze, ktoré mu poslala opatrovníčka má uložené v depozite, z týchto peňazí mu v domove dávajú 15,- Eur týždenne len pre jeho vlastnú potrebu, čo je čiastka, z ktorej sa opíjať nedá, pretože listrová fľaša borovičky stojí 6,50 Eur. Popieral, že by bol opilec a agresívny človek, ktorého z neho všetci naokolo robia.

14. Opatrovníčka navrhovateľa nesúhlasila s jeho tvrdeniami, keď k prevodu bytu, resp. pôvodne nebytového priestoru došlo v roku 2005 a navrhovateľ sa dostal do DSS až koncom novembra 2012. Za navrhovateľa doplatili dlhy. Na preukázanie svojho tvrdenia, že sa nedopustila ohľadne bytu žiadneho podvodu predložila rozhodnutie Okresného riaditeľstva PZ v Trnave zo dňa 22.04.2013, č.k. ČVS: ORP-621/OEK-TT-2013Mč, z ktorého vyplýva, že vec oznámenia L. I. o tom, že opatrovníčka mu nechce vrátiť bankomatovú kartu od jeho účtu v banke a nechce mu dať kľúče od jeho bytu v O. na ulici V. S. XXa a že ho mala spolu s jej dcérou H. G. podviesť o jeho byt, keď mu nevyplátili dohodnutú kúpnu cenu 100.000,- Sk pri predaji jeho bytu dňa 07.11.2005, čím mu mali spôsobiť škodu vo výške 100.000,- Sk (3.319,39 Eur), bola odmietnutá, nakoľko nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Opatrovníčka poukázala a fotodokumentáciou preukazovala, akým spôsobom a v akých podmienkach žil navrhovateľ po požívaní alkoholu. Podľa jej názoru, navrhovateľ robí aj teraz presne to, čo robil skôr než bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony (napr. že robí veľkú potrebu v sprchovacom kúte, po izbe, čoho svedkom sú teraz sestričky v DSS). Tak isto popíja alkoholické nápoje tak ako predtým, nič sa nezmenilo. Opatrovníčka navrhovateľa ani s odstupom času nezmenila svoj nesúhlas s návrhom na vrátenie spôsobilosti na právne úkony navrhovateľovi, pretože navrhovateľ, podľa nej, stále nie je schopný sám sa o seba starať. Tiež argumentovala tým, že má navrhovateľ 3. stupeň inkontinencie a neustále požíva alkohol.

15. Súd pri rozhodovaní vychádzal z výpovede a doplneného znaleckého posudku znalkyne MUDr. Júlie Halmovej vyplýva, že zdravotný stav navrhovateľa sa od znaleckého vyšetrenia v r. 2015 do aktuálneho znaleckého vyšetrenia zhoršil a to aj jeho pričinením, nakoľko napriek tomu, že bol opakovane poučený o nutnosti abstinencie, túto nedodržiaval, požíval alkoholické nápoje podľa toho, ako mu to dovoľovali jeho finančné prostriedky.

16. MUDr. G. W., ošetrojúci psychiater navrhovateľa v lekárskej správe zo dňa 06.09.2016 uvádza, že navrhovateľ bol privedený na vyšetrenie v doprovide personálu, lekárka objektívne zisťuje tremor pravej ruky, navrhovateľ má chôdzu pomalšiu, je plienkovaný, je pri vedomí, je orientovaný rámcovo správne až na časovú orientáciu. Myslenie má súvislé, zabiehavé, je prítomná paranoidita. Poruchy vnímania lekárka nezistila. Konštatuje závislosť od alkoholu s orgánovým poškodením a depraváciou osobnosti. Ku svojmu stavu je navrhovateľ nekritický, chýba mu pocit choroby. Intelektové a mnestické funkcie sú deteriorované. Osobnosť navrhovateľa vyhodnotila ako organicky zmenenú. Abstinenciu nedodržiava. V závere správy psychiatricka nie je presvedčená, že navrhovateľ je schopný sám sa o seba postarať a zabezpečiť si základné životné potreby

17. Z prepúšťacej správy Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela Pezinok vyplýva, že navrhovateľ bol opakovane hospitalizovaný na Gerontopsychiatrickej klinike SZU naposledy od 12.02.2016 do 31.03.2016. Prijatý bol v dôsledku porúch v správaní v DSS pri nadužívaní alkoholu. Po preliečení navrhovateľa v zlepšenom stave, pokojného, eutýmne ladeného, bez porúch správania, v stabilizovanom somatickom stave prepustili do prostredia sociálneho zariadenia s odporúčaním pokračovať v liečbe ambulantnou formou. Abstinencia sa u navrhovateľa dá dosiahnuť podľa ošetrojúcich lekárov kliniky len režimovými opatreniami a zvýšením dohľadu nad užívaním predpísanej medikácie.

18. Z vyhodnotenia záznamov a hodnotenia starostlivosti zdravotnou sestrou DSS Senica zo dňa 06.04.2017 súd zistil, že navrhovateľ prevažne dodržiava liečebný režim, pre lieky si chodí, užíva ich pod dohľadom. Pokiaľ je pod vplyvom alkoholu, tak užívanie liekov nedodržiava, väčšinou sa dožaduje len psych. liekov vo večerných hodinách. Vtedy býva na službukonajúce sestry neprijemný až verbálne agresívny. Alkohol si zabezpečuje sám. Navrhovateľ si občas nepamätá, že si prišiel pre lieky. Sám udáva slabosť a tras končatín. Pracovnej terapie sa nezúčastňuje, občas komunikuje s obyvateľmi a sociálnymi pracovníčkami na terapii. Väčšinu času trávi na izbe, kde leží, fajčí na balkóne. Hygienu si zabezpečuje sám. Dokáže sa obliecť, ustlať si posteľ, okúpať, oholiť sa.

19. Podľa ust. § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

20. Podľa ust. § 233 ods. 2 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosť sa má konať.

21. Podľa ust. § 249 ods. 1 CMP, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

22. Podľa ust. § 240 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručovať všetky písomnosti v konaní.

23. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva záver, že z vykonaného dokazovania predovšetkým zo záverov znaleckého dokazovania, ale aj z výsluchu svedkov a lekárky vyplýva, že z medicínskeho hľadiska nedošlo k zlepšeniu zdravotného stavu navrhovateľa. Od obdobia jeho obmedzenia spôsobilosti na právne úkony dochádza k obdobiam, kedy zdravotný stav navrhovateľa sa čiastočne zlepšil a následne dochádza k jeho zhoršeniu. Navrhovateľ je umiestnený v Domove dôchodcov predovšetkým z dôvodu nadmerného požitia alkoholu. V tomto smere navrhovateľ nepreukázal, že by došlo k pominutiu dôvodov, pre ktoré bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Je zrejmé, že navrhovateľ v období, kedy u neho nedochádza k nadmernému požívaniu alkoholu je schopný riadneho myslenia, riadneho slovného aj písomného prejavu, ale je nesporné, že u neho nastávajú obdobia, kedy pokračuje v požívaní alkoholu a to v nadmernom množstve.

24. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je dôvodné predpokladať, že ak by mu bola vrátená spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, mohlo by dôjsť k oveľa rýchlejšiemu zhoršovaniu jeho zdravotného stavu a to v dôsledku nadmerného požívania alkoholických nápojov a tým aj k celkovej degradácii jeho osobnosti, čo nie je v jeho záujme.

25. V zmysle § 249 Civilného mimosporového poriadku, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší. Inštitút pozbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je zásahom do základných práv a slobôd a tiež vážnym zásahom do súkromia fyzickej osoby, ktorý musí byť primeraný k sledovanému cieľu, musí byť čo najužší, tzn. len v nevyhnutnej miere. Rozhodnutie o pozbavení, resp. obmedzení spôsobilosti na právne úkony nie je nemeniteľné.

26. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď v podstate zmenil pôvodné rozhodnutie v tom zmysle, že ponechal navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony v rozsahu disponovania s finančnými prostriedkami v sume 15,- Eur týždenne, vedený však názorom odvolacieho súdu, ktorý bol vyslovený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zrušil rozsudok okresného súdu čiastočne, čo podľa názoru odvolacieho súdu nevystihuje podstatu napadnutého rozhodnutia.

27. Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok pre jeho vecnú správnosť podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, ale z formálnych dôvodov bolo potrebné zmeniť formuláciu výroku napadnutého rozsudku súdu spôsobom, tak, že odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že jeho výrok je: „Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20Ps/3/2011-52 zo dňa 05.11.2012 a to v časti rozsahu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony L. I., nar. XX.XX.XXXX tak, že navrhovateľ L. I. je spôsobilý disponovať s finančnými prostriedkami v sume 15,- Eur týždenne, v ostatnej časti návrh navrhovateľa zamietá“.

28. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

29. Odvolací súd zároveň dodáva, že pokiaľ by sa zdravotný stav navrhovateľa zmenou spôsobu života časom zlepšil, je možnosť, aby opätovne požiadal o zmenu súdneho rozhodnutia.

30. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).